

فروردین ۱۴۰۰

شماره مجوز: ۱۰۵۳۴۸

ماهنامه علمی، آموزشی و فرهنگی **فطرس**

بررسی جدید **دستاوردهای علمی کشور** در ۴ دهه اخیر

“روایانا” **بالندگی بنیادی دانشمندان ایرانی**

بررسی جایگاه ایران در حوزه **داروهای بیولوژیک**

از دیروز تا فردای **ناباروری در ایران**

سلولی که جان می‌بخشد

نانو فناوری، علم قرن

سخن سردبیر

اکنون که در بهار ۱۴۰۰ به سر می بریم، مردم کشور عزیزمان از یک سو با گرانی های سرسام آور دست و پنجه نرم می کنند و از سوی دیگر با کرونایی که قوی تر از قبل در دل و جان ایرانیان رخنه کرده.

در طول چند سال اخیر مردم با تضاد های گوناگونی در بین حرف ها و عمل های سیاست گذاران و مسئولین در عرصه های مختلف روبرو شده اند.

فشار ها در بالاترین حد ممکن است اما، همچنان زندگی در جریان است.

در این بین اما گاه گذاری اخبار خوبی از دانشمندانی که عزت ملی و فعالیت در داخل را بر موقعیت و رفاه خارج ترجیح داده اند به گوش ما می رسد.

آری پیامبر عظیم الشان اسلام به درستی ۱۴۰۰ سال پیش گفتند که: "دانش اگر در ثریا باشد مردانی از سرزمین پارس آن را در اختیار خواهند گرفت" و تکرار مکرراتی که بار ها و بار ها در هر سطح و مقامی گفته ایم و گفته اند که از جوانان حمایت کنید.

اما اکنون اگر خارج از بحث های ژورنالیستی به مسائل کلان موجود در کشور نگاه کنیم کلید حل اکثر آن ها در پژوهش هایی است که ما تا الان اهمیت چندانی برایش قائل نشدیم، آری پژوهش به قطع اصلی ترین نقطه عطف پیشرفت، بی نیازی و توسعه پایدار در داخل کشور است.

• مهدی زربخش

• فروردین ۱۴۰۰ شمسی

نشریه علمی آموزشی فرهنگی فطرس
سال چهارم / فروردین ماه ۱۴۰۰ / شماره هفدهم

صاحب امتیاز :

بسیج دانشجویی دانشکده علوم زیستی
دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

سردبیر و مدیر مسئول : مهدی زربخش

هیئت تحریریه :

محمدصادق سلمانیان نژاد، محمدحسین حامیانفر،

میثم نعمتی، امیرحسین میزانی، محمدصادق

محمودوندیام، محمدحسین نیک قلب، امیرحسین

خزایی، امیرعلی هادیان، ایمان فراهانی

ویراستار: محمدصادق محمودوندیام

طراح و صفحه آرا: امیرحسین ایمانی

گرافیک: آرمین کوچک خواه ، سبحان

میرابراهیمی

صفحه ۹

روانا

صفحه ۱

داروهای بیولوژیک

صفحه ۷

ناباروری در ایران

صفحه ۱۴

سنت و مدرنیته

صفحه ۴

سلول های بنیادی

داروهای زیستی

بررسی جایگاه ایران در حوزه داروهای بیولوژیک

نویسنده: شیم نمتی

مقدمه

فراورده های بیولوژیکی به محصولاتی می گویند که از ارگانیسم های زنده حاصل می شود و یا دارای جزئی از موجود زنده می باشند؛ این محصولات توسط روش های بیوتکنولوژیک از میزبان هایی مانند سلول های پستانداران، باکتری ها، مخمر ها و سایر میکروارگانیسم ها تهیه می شوند. از انواع داروهای بیولوژیکی می توان واکسن ها، فراورده های خونی، سلول ها، آلرژن ها، ژن ها، بافت ها و پروتئین های نو ترکیب را نام برد.

فراورده های بیولوژیکی اغلب برای دارو رسانی هدفمند طراحی می شوند؛ به عنوان مثال دارو های بیولوژیکی در درمان سرطان، نسبت به بیشتر داروهای قدیمی که برای شیمی درمانی استفاده می شوند، عوارض ناخواسته ی کم تر و اثرات درمانی بیشتری دارند. همچنین این محصولات، کاربرد های بسیاری در زمینه تشخیص، درمان و پژوهش دارند و از جمله مهم ترین استفاده درمانی آن ها می توان به درمان انواع سرطان، درمان بیماری های خود ایمنی مانند ام اس، درمان اختلالات هورمونی، درمان ناباروری و... اشاره کرد.

صنعت فراورده های بیولوژیک دارویی در ایران و جهان :

امروزه در جهان، فراورده های بیولوژیک دارویی به خاطر جایگاه استراتژیک و ارزش افزوده ی فراوان آن مورد توجه بسیاری از دولت ها و سرمایه گذاران قرار گرفته است. در سال ۲۰۱۳ ارزش بازار جهانی فراورده های بیولوژیک بیش از ۲۰۰٫۶ میلیارد دلار گزارش شد و در سال ۲۰۱۹ ارزش آن به میزان ۳۸۷٫۷ میلیارد دلار رسید و پیش بینی می شود که در سال ۲۰۲۶ این مقدار به ۶۲۵٫۶ میلیارد دلار نیز افزایش یابد.

در ایران نیز میزان ارزش افزوده تولید داروهای بیولوژیک پس از حوزه خدمات فناوری اطلاعات، بالاترین میزان ارزش افزوده را دارا می باشد. از ۱۳۵ نوع دارو و ماده ی اولیه که برای کاهش ارزیابی در اولویت تولید قرار دارند، ۲۷ مورد داروهای بیولوژیک می باشد. همچنین ارزش تولیدات این صنعت در کشور ۱٫۲ میلیارد دلار تخمین شده است. کشور ما در تنوع محصولات بیوتکنولوژیک دارای جایگاه نخست منطقه و دوم جهان است. تولید کنندگان فراورده های بیوتکنولوژیک در ایران، داروهای بیوسیمیلار تولید می کنند زیرا

کشور محسوب می گردند و فرصت اشتغال در صنعت داروسازی باعث عدم خروج این نخبگان از کشور شده است.

بومی سازی دانش تولید داروهای بیولوژیک : با کسب دانش تولید این محصولات، هم اکنون ۱۴۶ قلم داروی بیولوژیک در بازار جهانی وجود دارد که از این تعداد، ۲۲ محصول استراتژیک و پرمصرف در ایران تولید می شود که بومی سازی هر داروی بایوسیمیلار در کشور حدود ۶ میلیون یورو ارزش افزوده تکنولوژیکی برای کشور ایجاد می کند. همچنین این مسئله باعث شده است در شرایط تحریم ها؛ مشکلی برای تامین این داروها در کشور نداشته باشیم.

کاهش قیمت محصولات مشابه خارجی : با ساخت داروهای تولید داخل، ورود آنها به بازار سلامت کشور و رفع انحصار داروهای خارجی در بازار ایران؛ واردکنندگان برای حفظ بازار خود، مجبور به کاهش قیمت فرآورده های خارجی شدند؛ این مسئله باعث کاهش هزینه های درمانی برای بیماران و نیز شرکت های بیمه شده است.

انتقال دانش و تکنولوژی به کشور های دیگر : در سال های اخیر ایران توانسته است دانش فنی خود را به برخی کشور ها مانند ترکیه، آرژانتین و مالزی انتقال بدهد و جایگاه علمی و فنی خود را در منطقه و جهان بهبود بخشد به طوری که بسیاری از کشور ها نیز به دنبال دریافت این نوع دانش از ایران هستند.

مشکلات و چالش ها :

داروهای بیولوژیک به دلیل قیمت بالایی که دارند، واردات آن ها سود بسزایی را به همراه دارد که باعث می شود واردکنندگان این محصولات در صدد کارشکنی برای تولید کنندگان برآیند تا بازار خود را در داخل حفظ کنند و از مزایای ارز دولتی نیز بهره مند شوند. اخیرا وزارت بهداشت در راستای حمایت از تولیدکنندگان حقیقی در برابر واردکنندگان، صراحتا مخالفت خود را با واردات دارو هایی که مشابهشان در داخل کشور تولید می شود را اعلام کرده است. با ممنوعیت واردات داروهای بیولوژیک که نمونه داخلی دارند سالانه تا هزار و پانصد میلیارد تومان صرفه جویی ارزی برای کشور ایجاد می شود.

شرکت های تولید کننده ی فرآورده های بیولوژیک در سراسر دنیا، هزینه های بسیاری را صرف توسعه ی محصولات خود و اضافه کردن دارو های جدید به بازار می کنند. شرکت های ایرانی نیز از این قاعده مستثنا نیستند؛ اما

از نظر اثر بخشی، ایمنی، میزان دوز مصرفی و موارد استفاده، مشابه فرآورده ی اصلی یا همان داروی مرجع است و توسط استاندارد های کیفیت دارویی، ایمنی و اثربخشی که در مورد تمام داروهای بیولوژیکی اعمال می شود، تأیید می شوند. این فرآورده ها قیمت کمتری از فرآورده ی اصلی دارند در حالی که از نظر اثر بخشی یکسان می باشند، همچنین تولید کنندگان داروهای بایوسیمیلار هزینه و زمان کمتری را صرف تحقیق و توسعه و آزمایشات بالینی، نسبت به تولید داروی برند می کنند. به همین دلیل شرکت های بسیاری در دنیا به دنبال تولید این محصولات می باشند. در سال های اخیر چندین شرکت داروسازی در ایران اقدام به تولید این فرآورده ها کرده اند که باعث شده اند با وجود انواع تحریم ها، کمبود این دسته از دارو ها در کشور احساس نشود. این شرکت ها که اغلب از دسته شرکت های دانش بنیان هستند توانسته اند در کنار اشتغال زایی، از خروج ارز از کشور جلوگیری کنند و حتی محصولات خود را که دارای کیفیتی برابر با محصولات مرجع هستند به کشور های مختلفی صادر کنند.

دستاوردها و مزایا :

صرفه جویی ارزی : گزارش اخیر شاخص جهانی نوآوری در سال ۲۰۱۹ به این مورد اشاره می کند که در کنار افزایش تولیدات داخلی و برطرف کردن نیازهای کشور، تولید کنندگان فرآورده های بیولوژیک در ایران موفق شده اند با صادرات ۶۰ میلیون دلاری محصولات خود به ۲۵ کشور جهان، از جمله برخی کشور های اروپایی، کشورهای آفریقایی و آسیای میانه، سالانه حدود ۱,۵ میلیارد دلار صرفه جویی ارزی برای کشور ایجاد کنند.

صرفه جویی بیمه ای : حدود ۲۰ هزار میلیارد ریال صرفه جویی برای بیمه های کشور، توسط صنعت داروهای بایوتک ایجاد شده است.

اشتغال زایی : علاوه بر میزان اشتغال حاصل از حفظ ذخایر ارزی کشور و اشتغال غیر مستقیم، این صنعت توانسته است در سال های اخیر برای نزدیک به ۵۰۰۰ نفر نیروی متخصص اشتغال ایجاد کند.

حفظ بخش عمده ی نخبگان داروسازی در کشور : با توجه به اینکه کیفیت شرکت های فعال داخلی در زمینه تولید داروهای بیولوژیکی در سطح جهانی است، افراد شاغل در این صنعت غالبا بخشی از نخبه ترین نیرو های دانشگاهی

ایرانی مشکل کرده است. همچنین محدودیت ذخایر ارزی کشور نیز باعث افزایش چالش های صادرکنندگان شده است. دو نرخ بودن ارز را برای تولید کنندگان دشوار کرده است و واردکنندگان به عنوان اصلی ترین رقبای تولیدکنندگان داخلی نمونه ی خارجی را با ارز دولتی وارد می کنند در حالی که تولید کنندگان سهم محدودی ارز دولتی برای تامین مواد اولیه دارند و مجبورند با ارز آزاد سایر هزینه هایشان را تامین کنند.

نتیجه گیری :

با توجه به مطالب و گزارشاتی که ارائه شد، صنعت تولید داروهای بیولوژیک در ایران، در صورتی که به خوبی حمایت شود و موانع تولید از میان راه آن ها برداشته شود، می تواند فواید بسیار زیادی در اقتصاد و نظام بهداشت کشور داشته باشد. با حمایت از تولید دارو در داخل کشور می توان از خروج ارزی که به منظور واردات دارو به ایران هزینه می شود جلوگیری کرد و همچنین شرایط اشتغال را برای بسیاری از محققین و داروسازان ایرانی ایجاد نمود.

علیرغم همه ی سرمایه گذاری ها و دستیابی به دارو های جدید؛ مدتی است ورود دارو های جدید به فهرست دارویی کشور متوقف گشته است و باعث ایجاد مشکلاتی برای تولید کنندگان شده است و این شرکت ها نمی توانند محصولات جدیدی وارد بازار کنند و حدود ۱۰ محصول در انتظار ثبت شدن و ورود به بازار هستند؛ این در حالی است که انحصار برخی داروها به دست برندهای خارجی با قیمت های بالا باقی مانده است. ادامه ی این روند می تواند باعث افزایش هزینه های تولیدکنندگان و از بین رفتن انگیزه متخصصان این زمینه شود که در نهایت منجر به عقب افتادگی صنعت دارویی کشور خواهد شد.

فراورده های دارویی بیولوژیک جزو پیشرفته ترین و گران قیمت ترین فراورده های دارویی هستند و به همین دلیل پروسه تولید پر هزینه ای دارند. اما با وجود افزایش چند برابری قیمت کالا های مختلف در کشور و تورم بالای سال های اخیر، این فراورده ها فقط نزدیک به ۲ درصد افزایش قیمت داشته اند در حالی که از سال ۹۷ هزینه تولید این داروها حدود ۱۲۸ درصد افزایش پیدا کرده است. این افزایش هزینه ها در کنار محدودیت های ارزی ایجاد شده؛ بقای تولیدکنندگان داخلی که اکثرا شرکت های خصوصی هستند را به خطر انداخته است.

برخی شرکت ها با واردات فراورده های خارجی و بسته بندی آنها، بدون هیچ گونه انتقال تکنولوژی و فرایند تولیدی، تحت عنوان "تولید تحت لیسانس" فعالیت می کنند؛ که عمل آنها صرفا تولید نمایی است. نتیجه ی اینگونه فعالیت ها زیان به اقتصاد ملی، چرخه تولید داخلی و خروج ارز است چرا که این کار باعث ایجاد بی اعتمادی و تبعات منفی برای تولید کنندگان حقیقی می شود.

بدهکاری حدود ۵۰۰۰ میلیاردی دولت به شرکت های دارویی، سبب شده است صنعت داروسازی در تهیه بسیاری از اقلام وارداتی مورد نیاز خود از جمله مواد اولیه لازم برای تولید، با مشکلاتی مواجه شود. در واقع شاهد زنجیره ای از بدهی ها هستیم که از دولت به سازمان های بیمه گر، از این سازمان ها به داروخانه ها و از داروخانه ها به شرکت های پخش منتقل می شود و در نهایت شرکت های پخش نیز از پرداخت دیون خود به شرکت های دارویی ناتوان می شوند.

تحریم های اخیر علیه ایران و محدود شدن فعالیت های بانکی کار را برای صادرکنندگان

سلولی که جان می بخشد!

آشنایی با سلول های بنیادی

نویسنده: محمدصادق گلایان نژاد

تاریخچه جهانی:

در سال ۱۹۶۱ دانشمندی به نام جیمز تیل و یکی از همکاران در دانشگاه ساسکاچوان مشغول به تحقیق بودند و به طور اتفاقی به سلول های بنیادی برخوردند. تیل در سال ۱۹۶۰ یک پژوهشگر در مؤسسه سرطان اونتاریو بود. در همان زمان او و همکارش ارنست مک کولچ، هنگام مطالعه ای اثرات اشعه روی موش حالتی غیر عادی را کشف کردند. در آن آزمایش، موشها تا اندازه ای تحت تابش اشعه ای یکس قرار می گرفتند و طی ۳۰ روز در صورتی که پیوند سلول مغز استخوان دریافت نمی کردند، از بین می رفتند. برای تعیین اینکه چه مقدار سلول می تواند موجود را زنده نگه دارد، به موش ها مقادیر مختلفی از سلول تزریق می شد. صبح روز یکشنبه و چندین روز پس از تزریق سلول، مک کلچ نمونه های گرفته شده از موش ها را مورد بررسی قرار داد. این هماتولوژیست متوجه توده های کوچک روی طحال موش ها شد. تیل و مک کلچ مشاهدات اولیه ای خود را در سال ۱۹۶۱ در ژورنال Radiation Research منتشر کردند؛ اما خودشان به دنبال تأیید این حدس رفتند. پژوهش آن ها توسط اندی بکر و لو سیمینوویچ

نیز دنبال شد و به گفته ی تیل، کاملاً قانع کننده بود که آنها کلون بودند. این نتایج هم در سال ۱۹۶۳ در Nature منتشر شد. **تاریخچه ایرانی استفاده از سلول های بنیادی:** حدود ۲۰ سال پیش با تحقیق روی حیوانات به ویژه موش در جهان شروع شد و تا به امروز نیز به پیشرفت های قابل ملاحظه ای رسید. امروزه سلول های بنیادی به عنوان یکی از شاخه های فناوری نوین در مطالعات علوم پایه و علوم بالینی مورد توجه قرار گرفته است. مهم ترین کاربردهای سلول بنیادی؛ توسعه طب، درمان بیماری های صعب العلاج، کشف داروها، مطالعه عملکرد ژن ها، توسعه زیست شناختی، جنین شناسی و علم ژنتیک می باشد.

کشور ایران نیز در معرفی سلول های بنیادی به صورت گسترده ای دست به تحقیق و پژوهش زده و توانسته در سطح جهانی به پیشرفت قابل توجهی دست یابد و با استفاده از این فناوری به درمان بیش از ۱۰۰ بیمار دیابتی، ۶ بیمار ام اس و ۱۰ بیمار مغزی پردازد. به گزارش وزارت بهداشت، درمان و آموزش کشور ایران در حوزه علمی و فناوری، رتبه ۳۱ را در بین کشورهای دنیا به خود اختصاص داده است.

کدام پژوهشگاه یا نهاد در زمینه ی سلول های بنیادی فعالیت دارند:

۱. معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری: این معاونت در سال ۱۳۸۵ تاسیس شد و مدیریت آن بر عهده دکتر صادق واعظ زاده در دولت نهم بوده است و از سال ۱۳۹۲ تا اکنون مدیریت آن بر عهده ی دکتر سورنا ستاری است. هدف از تشکیل این نهاد ارتقای نظام ملی نوآوری و افزایش توانمندی های فناوری و نوآوری. با تاسیس این نهاد، ارگان های دیگری تاسیس شد که شامل:

اقتصاد دانش بنیان
تجاری سازی دستاوردها
اهداف این نهاد:

ارتقای تولید ثروت از طریق افزایش توانمندی های فناوری و نوآوری در کشور.
ارتقای زیست بوم نوآوری و شتاب دهی اقتصاد دانش بنیان ..

وظایف اساسی این نهاد:

ارتقا و تقویت فرآیند شتاب دهی به توسعه اقتصاد دانش بنیان در چارچوب قوانین، مقررات و اسناد بالا دستی.

ایجاد و تقویت زیست بوم نوآوری و تکمیل مولفه ها و حلقه های آن و تقویت زیرساخت های نهادی آن.

حمایت از ایجاد، توانمند سازی و توسعه شرکت ها و موسسات دانش بنیان.

توسعه و تجاری سازی فناوری های راهبردی و مورد نیاز کشور در چارچوب نقشه

۲. پژوهشکده زیست شانس و فناوری سلول های بنیادی رویان:

پژوهشگاه رویان هشتم خرداد ماه سال ۱۳۷۰ به عنوان مرکز جراحی محدود با هدف ارائه خدمات درمانی به زوج های نابارور و پژوهش و آموزش در زمینه علوم باروری و ناباروری توسط دکتر سعید کاظمی آشتیانی و گروهی از پژوهشگران و همکارانش در جهاد دانشگاهی علوم پزشکی ایران تاسیس شد. پژوهشگاه رویان در سالهای ۱۳۷۷ و ۱۳۸۷ به ترتیب مجوز مراکز تحقیقات علوم سلولی و مراکز تحقیقات پزشکی تولید مثل را از شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دریافت کرد و آبان ماه ۱۳۸۸ شورای گسترش آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با

مقدمه ای بر سلول های بنیادی (بن یاخته): همه ی سلول ها از سلول های بنیادی تشکیل می شوند بدن انسان ها در حالت جنینی مملو از سلول های بنیادی است و این سلول ها توانایی تبدیل به بقیه سلول های بدن را دارند. این سلول ها توانایی خود نوسازی (Self-Renewing) و تمایز (Differentiating) به انواع سلول ها از جمله سلول های خونی، قلبی، عصبی و غضروفی را دارند. هم چنین در بازسازی و ترمیم بافت های مختلف بدن به دنبال آسیب و جراحت موثر بوده و می توانند به درون بافت های آسیب دیده ای که بخش عمده سلول های آنها از بین رفته است، پیوند زده شوند و جایگزین سلول های آسیب دیده شده و به ترمیم و رفع نقص در آن بافت بپردازند.

سلول های بنیادی به چند دسته تقسیم می شوند:

سلول های بنیادی جنینی: از توده سلولی داخلی جنین ۱۶-۱۴ روزه گرفته می شود و قادر است تمام سلول ها و بافت های یک فرد کامل را بسازد.

سلول های بنیادی بالغ:

به سلول هایی که پس از تولد از بافت های مختلف فرد بالغ جدا می شوند، گفته می شود. سلول های بنیادی خون ساز مستقر در مغز استخوان، مغز، کبد و سایر بافت ها از این دسته هستند که قدرت تمایز به برخی از بافت ها را دارند.

سلول های بنیادی خون بند ناف: از بند ناف استخراج شده و همانند سلول های بنیادی خون ساز مغز استخوان هستند.

ویژگی سلول بنیادی:

همه ی سلول های بنیادی بدون در نظر گرفتن منشأ، دارای سه ویژگی کلی هستند که آنها را از سایر سلول ها متمایز می کند.

آنها قادر به تقسیم و بازسازی برای مدت های طولانی هستند.

سلول های اختصاصی نیستند.

می توانند به سلول های خاصی تمایز یابند.

بر اساس توان تمایزی و برگشت پذیری سلول های بنیادی را می توان به سه بخش زیر تقسیم کرد:

پرتوان (Totipotent)
همه توان (Pluripotent)
چند توان (Multipotent)

انکوباتور کشت سلول
ساخت دستگاه بیوراکتور کشت سلول های
شناور و غیر چسبنده.

کاربرد سلولهای بنیادی در درمان بیماریها:

امروزه، پژوهشگران روش هایی برای به کارگیری
سلول های بنیادی برای شرایط مزمنی چون
بیماری قلبی، بیماری های عصب مغزی و دیابت
به کار می گیرند. متداول ترین استفاده درمان
های سلول بنیادی، کنترل درد است. این درمان،
تزریق سلول های بنیادی در حدود عصب ها،
تاندون ها، مفاصل و بافت عضلانی دردناک و
آسیب دیده را شامل می شود.
بیماری های که با سلول های بنیادی درمان
می شوند:

آلزایمر

سرطان

دیابت

پارکینسون (PD)

بیماری هانتینگتون (HD)

کم خونی آپلاستیک

لوسمی حاد از نوع: ALL, AML

لوسمی مزمن از نوع: CML

نقص در تولید لنفوسیت ها: لنفوم غیر هوچکین،

لنفوم هوچکین

کم خونی سلولی داسی شکل

تالاسمی ماژور

سندروم کاستمن

نقص چسبندگی لکوسیتی

سندروم دی جرج

و ...

ارتقای آن از پژوهشکده به پژوهشگاه رویان
موافقت کرد.

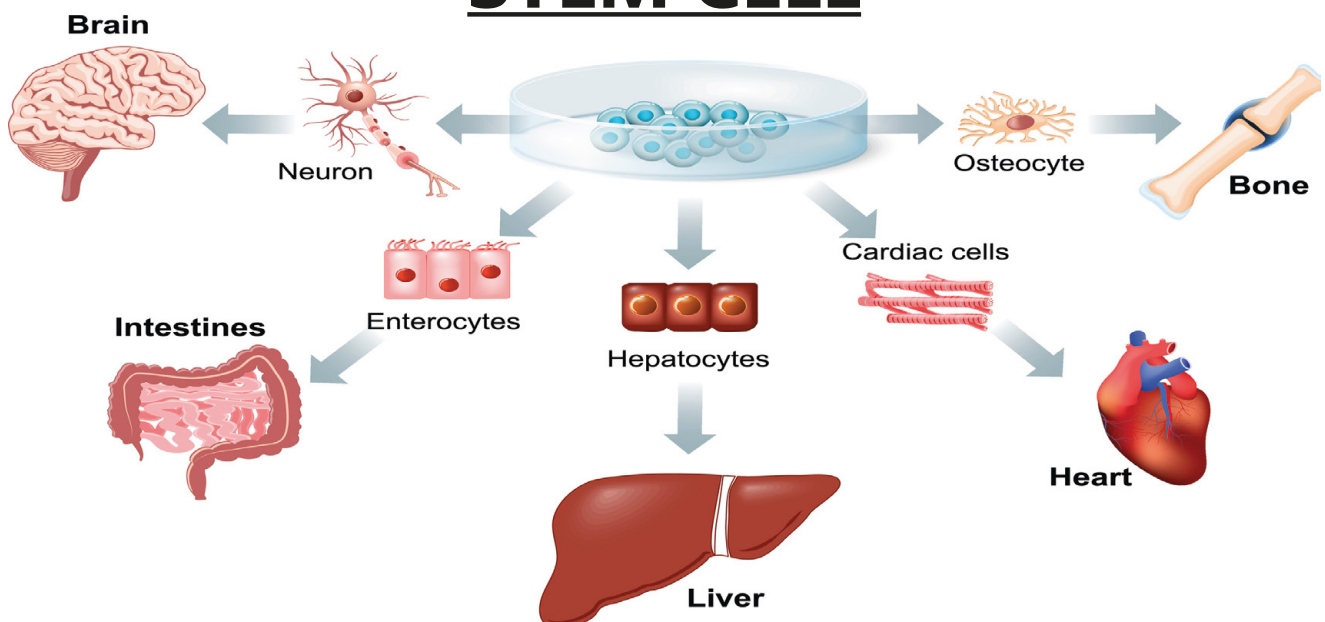
در آغاز انقلاب کدام مراکز در حوزه سلول های بنیادی فعال بوده اند:

تقریباً از دهه هفتاد به طور همزمان در ۴ مرکز
دانشگاهی به موضوع سلول های بنیادی در
کشور پرداخته شد؛ دانشگاه تربیت مدرس،
پژوهشگاه رویان، دانشگاه شهید بهشتی و
دانشگاه تهران از جمله مراکزی بودند که از
همان دهه در زمینه سلول های بنیادی مطالعه
و تحقیق خود را آغاز کردند. اکنون با وجود
اینکه بعد از انقلاب، مبحث سلول های بنیادی
مورد مطالعه قرار گرفته، اما پیشرفت خوبی در
زمینه تحقیقاتی و درمانی این حوزه حاصل شده
است.

پیشرفت ایران در زمینه ی سلول های بنیادی:

تجاری سازی ۷ فاکتور رشد نوترکیب.
فاکتور رشد فیبروبلاستی (FGF) نوترکیب
تجاری سازی محیط کشت جنین و اسپرم جهت
مصارف IVF.
ساخت دستگاه اولترا سانتریفیوژ جهت جداسازی
اجزای سلولی با دور ۸۰۰۰۰ در دقیقه.
دستگاه جدا کننده سلولی بر پایه فعال سازی
مولکول های آنتی بادی اتصال یافته به ذرات
مغناطیسی.
ساخت سوزن نمونه برداری سلول های بنیادی
خون ساز از مغز استخوان.
آنتی بادی های منوکلونال علیه شاخص های
سلول های بنیادی مزانشیمی.
ساخت دستگاه خودکار تزریق اسپرم به تخمک
(میکرو اینجکت).

STEM CELL

ناباروری در ایران

از دیروز تا فردای ناباروری در ایران

نویسنده: امیرحسین خزایی

های انسانی آغاز کند. وی برای رسیدن به این هدف، به مطالعات منظمی پرداخت و پس از کشف اصول فراوانی در مورد باروری انسان، در سال ۱۹۶۹ موفق شد سلول‌های تخمک انسان را درون لوله‌های آزمایش، بارور سازد. جایزه نوبل پزشکی ۲۰۱۰ به رابرت جی. ادواردز، استاد بازنشسته دانشگاه کمبریج، برای بارور سازی مصنوعی (IVF) اهدا شد.

تاریخچه ناباروری در ایران

دکتر ابوطالب صارمی، فوق تخصص باروری و IVF از دانشگاه وین و مؤسس بیمارستان فوق تخصصی زنان و زایمان و نازایی، مرکز باروری و ناباروری و مرکز تحقیقات سلولی صارم در کتابی با عنوان «بنیان آی وی اف در ایران» که به تازگی منتشر شده با اعلام تولد نخستین نوزاد از طریق روش کمک باروری GIFT در سال ۱۳۶۷ و گزارش این موفقیت در کنگره پزشکی باروری سال ۱۳۶۸ و تولد نخستین دوقلوی آزمایشگاهی با روش IVF در دی ماه ۱۳۷۰ از خود به عنوان «بنیانگذار روش آی وی اف در ایران» یاد کرده این در حالی است که دکتر عباس

از مهم ترین تصمیم‌هایی که زوجین در زندگی می‌گیرند اقدام به بچه دار شدن و تجربه حس پدر و مادر شدن است. اما در مسیر بچه دار شدن ممکن است با مشکلاتی رو به رو شوند و در زمان مناسب و هر زمان که تمایل داشته باشند بچه دار نشوند که می‌تواند در این خانواده‌ها احساس ترس و نگرانی ایجاد کند و ایجاد نگرانی به حدی است که افراد پس از چندین بار تلاش ناموفق در جهت بارداری امید و اعتماد به نفس خود را از دست می‌دهند و خودشان را نابارور محسوب می‌کنند.

سازمان بهداشت جهانی، ناباروری را یک بیماری سیستم تولید مثل می‌داند که به وسیله ناکامی در رسیدن به حاملگی بالینی پس از دوازده ماه یا بیشتر آمیزش جنسی منظم بدون محافظت رخ می‌دهد.

تاریخچه ناباروری

رابرت جی. ادواردز از اوایل دهه ۱۹۵۰ تصمیم گرفت مطالعات خود را برای اجرای روش IVF روی نمونه

کم هنگام تولد را بررسی می‌کنند. براساس پژوهش‌ها، در حال حاضر فناوری‌های کمک باروری در مدیریت درمان مردان نقش ویژه‌ای ایفا می‌کنند که این مسیر از طریق افزایش احتمال لقاح با دور زدن نقص عملکردی و ساختاری اسپرماتوزوئید و سیستم تولید مثل انجام می‌شود.

علاوه بر پژوهشگاه رویان، مرکز فوق تخصصی درمان ابن سینا، مرکز باروری و ناباروری اصفهان، مرکز فوق تخصصی درمان ناباروری نوین مشهد، پژوهشگاه علوم تولید مثل یزد، بیمارستان مادر یزد، رادینا سلامت اولین سایت تخصصی درمان ناباروری در یزد به عنوان محدود مراکز عملیاتی هستند که با فعالیت در دو حوزه پژوهش و درمان در مجموعه خود و با رویکرد گام به گام فرایند‌ها، پیشروترین مرکز تحقیقاتی در حوزه کمک باروری محسوب می‌شوند و اصلی‌ترین هدف این پژوهش‌ها کاربرد آن‌ها در درمان بیماری‌ها است.

افلاطونیان و همکارانش در مرکز تحقیقاتی و درمانی ناباروری یزد، اولین نوزاد حاصل از تکنیک IVF در ایران را نوزاد دختری می‌دانند که سال ۱۳۶۹ در این مرکز متولد شده و از قرار این نوزاد دختر به نام «وجیهه» که حالا خانمی ۲۵ ساله است خود صاحب فرزندانی دو قلو هم شده است.

پژوهشگاه رویان در میان ده مؤسسه برتر تحقیقات ناباروری و فناوری‌های کمک باروری جهان

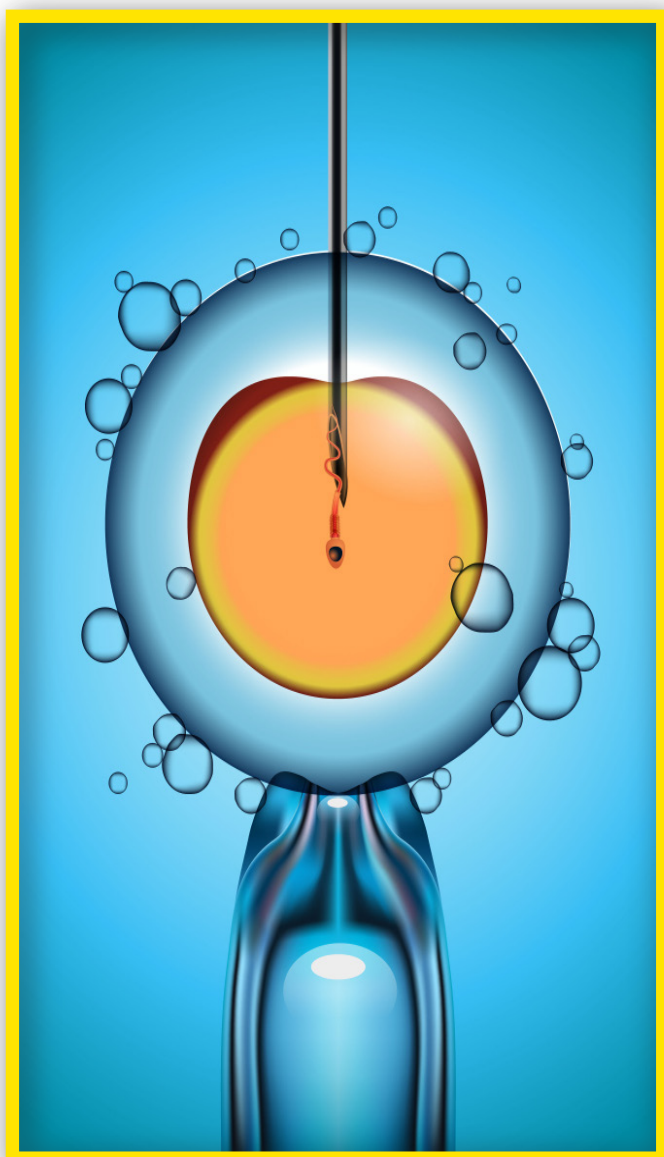
براساس نتایج تحقیقات پژوهشگران از هشت کشور آمریکایی، آفریقایی، آسیایی و اروپایی که نتایج آن در نشریه بین‌المللی Andrologia منتشر شده است، پژوهشگاه رویان طی سال‌های ۲۰۰۰ - ۲۰۱۹ میلادی براساس تعداد کل انتشارات در حوزه‌های ناباروری مردان و روش‌های کمک باروری (ART) در رتبه ده مؤسسه برتر تحقیقاتی جهان جای گرفته است.

بر اساس این نتایج، روش‌های کمک باروری به عنوان یکی از گزینه‌های اصلی مدیریت درمان محسوب می‌شوند و پژوهشگاه رویان در این حوزه از سرآمدان شاخص جهان بر شمرده شده است.

نتایج این تحقیقات از بازیابی و تحلیل داده‌های بیست ساله پژوهشگران جهان و براساس میزان وابستگی نویسندگان، میزان همکاری، تعداد مقالات، تعداد نویسندگان، نوع استناد، حوزه موضوع، همکاری‌های بین‌المللی و سال انتشار کسب شده است.

در نقشه این تحقیقات مشخص شده است که پژوهشگران ایرانی در حوزه بین‌المللی همکاری‌های خوبی با دیگر پژوهشگران جهان داشته‌اند و این موضوع مهمی در آینده‌ی روند تحقیقات محسوب می‌شود. همچنین در تجزیه و تحلیل سنجش دانش نشان داده شده که روند این نوع تحقیقات در دوره بیست ساله اخیر همواره ثابت بوده و پژوهش بر روی آزواسپرمی (انسدادی / غیرانسدادی) بیشترین زمینه مطالعات بالینی بوده است. همچنین با استفاده از روش‌های کمک باروری موفقیت بیش از ۴۷ درصد به عنوان عمده‌ترین نتایج، گزارش شده است.

گزارش‌های مربوط به میزان بارداری و پس از آن سقط جنین، لقاح و لانه‌گزینی به ترتیب بیشترین تعداد مقالات و کمترین مقالات مبتنی بر شواهد شامل میزان تولد، زایمان زودرس، وزن کم هنگام تولد را بررسی می‌کنند.

در ایران اعلام شد و سکوت لحظات پر بیم و امید شبانگاهان را شکست: رویانا متولد شد. رویای بنیانگذار فقید رویان دکتر آشتیانی با تلاش خود و همکارانش به واقعیت تبدیل شد. با تولد رویانا ایران به جمع هشت کشور دارای توانایی شبیه‌سازی گوسفند پیوست در حالی که بر اساس تجارب آن کشورها درصدد پایداری جنین‌ها بین سه تا پنج درصد است و بالای ۹۲ درصد آنها سقط میشوند.

ایران توانست به عنوان نخستین کشور خاورمیانه به فناوری شبیه‌سازی دست یابد. رویانا نمونه شبیه‌سازی شده گوسفند از نژاد افشاری با سنی حدود ۵ تا ۹ ماه بود که در زمان تولد رویانا به حدود یک سال و ۹ ماه تا ۲ سال رسیده بود. رویانا یکی دو شب اول را در انکوباتور ماند و از آنجا که مادر این بره ۷ روز قبل از ترم، سزارین شده بود به منظور پیشگیری از بروز عفونت، تحت آنتی بیوتیک تراپی قرار گرفته بود. در تغذیه رویانا بجای شیر مادر از شیر یک گوسفند دیگر که تقریباً دو روز زودتر از مادر بره شبیه‌سازی شده زایمان کرده بود استفاده شد. اما در نهایت به دلیل غریب بودن آن مادر با رویانا برای تغذیه رویانا از شیشه (پستانک) استفاده شد.

یک تئوری وجود دارد که بر اساس آن موجودات همانند سازی شده در واقع ادامه عمر موجود اولیه را زندگی می‌کنند، چون سلول اولیه که موجود همانند سازی شده از آن گرفته شده، ماه‌ها یا سالها در بدن موجود اولیه زندگی کرده و بارها و بارها تقسیم شده و بارها دنباله تلومری DNA ژنوم آن کوتاه‌تر شده است. بر اساس این تئوری که در گوسفند دالی هم ثابت شد، دنباله تلومری DNA موجود همانند سازی شده از موجود اصلی که منشأ آن است کوچکتر است که البته این تئوری کاملاً اثبات نشده است.

پژوهشگاه رویان سوم اسفند ماه ۱۳۸۸ خبر تلف شدن رویانا را به رسانه‌ها اعلام کرد. جسد رویانا اولین حیوان شبیه‌سازی شده در خاورمیانه پس از تاکسیدرمی در پژوهشگاه رویان نگهداری شد تا برای همیشه به عنوان نماد توانمندی دانش بیوتکنولوژی کشور در معرض دید همگان باشد.

پس از جنگ تحمیلی عده ای جوان از جنگ برگشتند اما جهاد در راه خدا برای آنها ادامه داشت. جهاد آنها از نوع نظامی و جنگی به علمی تغییر پیدا کرد، سنگر آنها از خاکریز به دانشگاه و آزمایشگاه‌های ژنتیک و پزشکی تبدیل شد و در خط مقدم به جای مبارزه با رژیم بعث عراق برای درمان نازایی در کشور آن هم برای اولین بار تلاش می‌کردند. همانند دوران جنگ انگیزه آنها از این کار توشه ای برای آخرت بود که از نتیجه تلاش آنها فراهم می‌آمد.

در هشتم مهر ۱۳۸۵ نتیجه تلاش آنها به بار نشست. اخبار منتشر شده حاکی از یک دستاورد علمی بزرگ از دیوارهای یک مرکز تحقیقات زیست فناوری در اصفهان را می‌داد و خودنمایی ایرانی‌ها را در عرصه علم به رخ جهان می‌کشید. ظاهراً خبر بازتاب گسترده‌ای در رسانه های داخلی و خارجی داشت. از فاکس نیوز در آمریکا و گاردین در انگلیس گرفته تا... روزنامه تایمز آو ایندیا در هند.

خبر به قدری مهم است که نقل محافل رسانه ای دنیا شده است باز هم جهاد و ایستادگی و تلاش که میراث دوران دفاع مقدس هستند کار خودش را کرده است. آن خبرکه نیمه های شب

نوسنده: امان فراہانی

۳- ایجاد تغییراتی در ساختار اتمی

تفاوت عمده این علم با سایر علوم در مقیاس و ساختارهایی است که در آزمایشات این حوزه استفاده می شود؛ در واقع در این علم فقط اندازه ذرات مورد بررسی قرار نمی گیرد بلکه ذرات در این مقیاس علاوه بر اندازه؛ رنگ، استحکام؛ مقاومت در برابر خوردگی و دیگر مشخصات ذره نیز دچار تغییر می شود. در واقع تفاوت این فناوری با فناوری های دیگر وجود عناصر پایه به عنوان معیار در این علم می باشد. عناصر پایه همان عناصری می باشند که عملکرد آن ها در مقیاس پایین تر متفاوت است.

اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه با هویتی اسلامی در جهان اسلام با تعامل سازنده و موثر در روابط بین الملل شده است. در دهه ی اول این دوره، توسعه فناوری نانو در کشور برای حرکت در راستای این هدف گام های موثری برداشته است و تمامی تلاش های دانشمندان در پیرامون این حوزه استوار بوده و الگویی از حرکت علمی - جهادی، برنامه ریزی شده و هدفمند ارائه شده است.

دستاوردها

از جمله دستاوردهای ایران در حوزه فناوری نانو می توان به فعالیت های پزشکی و علوم مولکولی اشاره کرد، در واقع زیست شناسی، ژنتیک و فناوری اطلاعات و علوم شناختی با یکدیگر چهار زیر ساخت انقلاب سوم علمی- صنعتی فعلی را تشکیل داده است و مدیریت و توسعه علم و فناوری در حداقل ۵۰ سال آینده به دست این علوم می باشد؛ که در آینده ای نزدیک تشکیل فناوری همگرا را خواهند داد.

یکی از ویژگی های این حوزه از فناوری نانو که در کشور ما هم پیشرفت چشم گیری داشته است امکان تولید دستگاه ها، ادوات و مواد هوشمندی می باشد که کلیه ویژگی ها و مکانیسم های بسیار پیشرفته موجود در دستگاه های زیستی و هوشمند طبیعی را خواهند داشت. دیگر فعالیت های موجود و چشمگیر در این حوزه پیرامون مبحث نانو دارو می باشد که کمک شایانی به داروسازی و به طور کل بهداشت و درمان کشور داشته است با توجه به اینکه تمامی محققان جهان در این عرصه فعالیت می کنند.

یکی دیگر از فعالیت های موجود در این صنعت رنگ می باشد، استفاده از فناوری نانو در رنگ ها باعث ایجاد خواص جدید و خاصی در رنگ می شود. کاربرد فناوری نانو در صنعت رنگ شامل رنگدانه ها می باشد و در بحث رنگدانه اندازه ذرات ماده بسیار حائز اهمیت می باشد و با پیشروی به سمت مقیاس نانو و افزایش سطح فعال نانو ذرات خواص متفاوت و جدیدی مانند ضد سایش، آنتی باکتریال خود تمیزشونده، ضد خش و خواص حفاظت الکترومغناطیس اشاره کرد. در آخر باید اشاره کرد که مهم ترین روش برای پیشرفت در عرصه نانو فناوری بررسی دقیق و مستمر فعالیت سایر کشور ها در این حوزه می باشد.

پایه ای می باشند عناصر دیگری نیز وجود دارند که خواصی مشابه این عناصر داشته و کاربرد های مختلفی در عرصه فناوری نانو دارند. در ادامه به تاریخچه این فناوری در کشور ایران و برخی دستاوردهای این کشور پیرامون این حوزه می پردازیم.

امروزه فناوری نانو به عنوان چهارمین موج از انقلاب صنعتی و همچنین پدیده ای عظیم در تمامی گرایش های علمی راه پیدا کرده و فناوری نوینی است که به سرعت در حال توسعه و گسترش می باشد. دانشمندان معتقدند که فناوری نانو به همراه زیست فناوری و همچنین فناوری اطلاعات اجزای تشکیل دهنده سومین انقلاب صنعتی هستند؛ و نانو تکنولوژی می تواند به عنوان ادامه دهنده دانش کنونی به ابعاد نانو یا برنامه ریزی دانش کنونی بر پایه هایی جدیدتر و امروزی تر باشد و فراگیر شود.

فناوری نانو از جمله حوزه های مهم و حائز اهمیت پس از انقلاب اسلامی و به ویژه در سال های اخیر در کشور محسوب می شود. حوزه ای که با فعالیت پژوهشگران کشورمان پیرامون این حوزه از سال ۱۳۸۲ پیشرفت چشمگیری داشته است، در زمان آغاز، ایران با انتشار ۱۰ مقاله ISI فعالیت خود را آغاز کرد و در همان زمان رتبه ۵۷ در این حوزه را به نام خود ثبت کرده بود، اما اکنون تولیدات علمی ایران به مرحله ای رسیده که از مرز ۱۰ هزار مقاله گذشته و ۲۵ درصد تولیدات علمی ایران مربوط به حوزه نانو می باشد و در حال حاضر نام ایران در کنار قدرت های علمی جهان نظیر آمریکا، هند، انگلستان، فرانسه، ژاپن، استرالیا و ... می درخشد.

ایران از نظر تولید علم برای سومین سال متوالی رتبه چهارم نانو را به نام خود ثبت کرده و قبل از ایران؛ کشور های: آمریکا، چین و هند به ترتیب رتبه های اول تا سوم را به خود اختصاص داده اند.

از جمله دستاوردهای فناوری نانو در کشور می توان به تولید و معرفی انواع و اقسام محصولات از جمله محصولات خانگی، خودرو نانو، منسوجات نانو، محصولات آرایشی، کشاورزی، ساختمانی و دارویی از سوی ۶۰ شرکت نانویی فعال اشاره کرد که بیش از ۳۷۰ قلم محصول را شامل می شود.

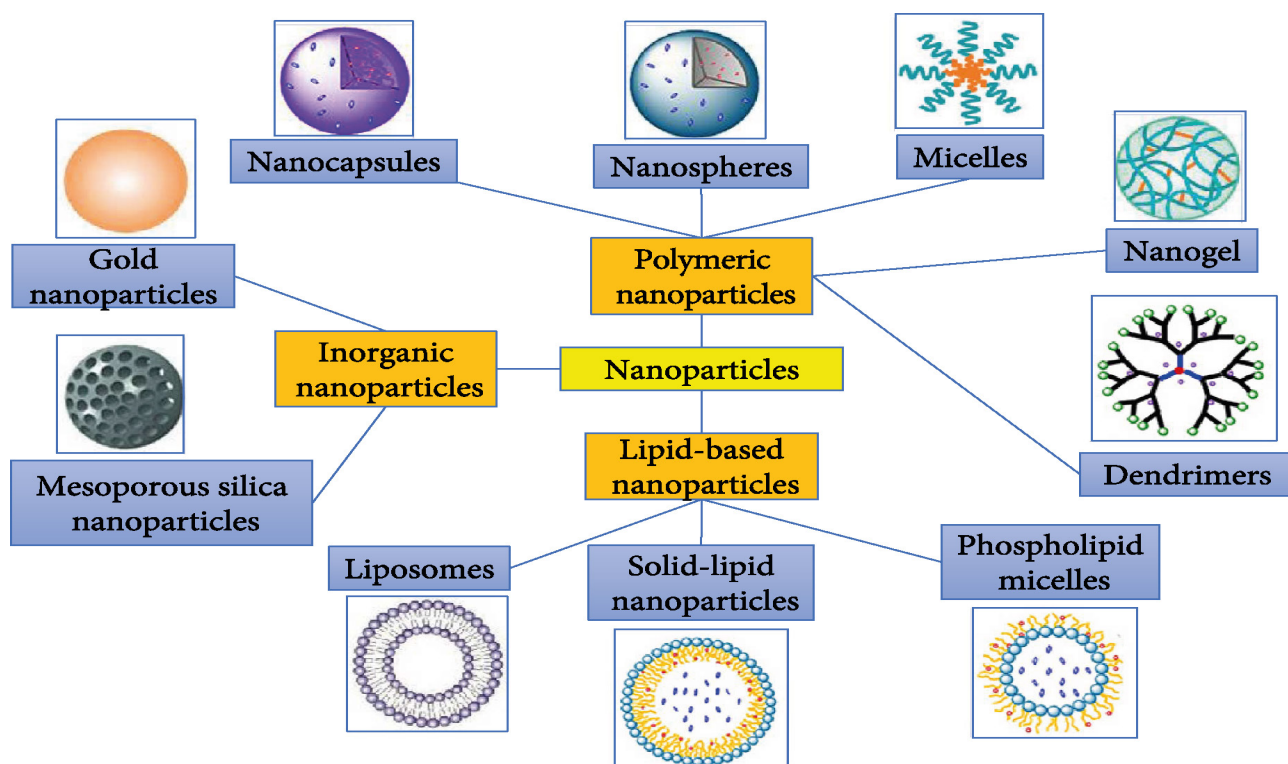
براساس چشم انداز ۲۰ ساله کشور (۱۳۸۴-۱۴۰۴)، جمهوری اسلامی ایران کشوری با جایگاه اول

پیشرفت ایران در درمان ایدز و سرطان با فناوری نانو پزشکی

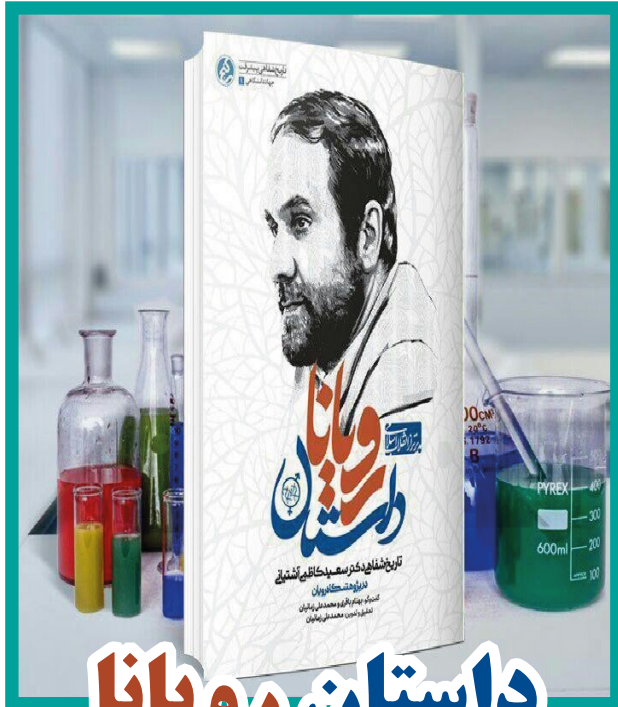
محصولات نانو ساخت داخل را در حوزه های مختلف مربوط به علم پزشکی انجام دهد از جمله محصولات تولید شده در حوزه نانو پزشکی میتوان به : ۱- دارو های سینادوکوزوم ۲- سیناکورکومین ۳- سینا آمفولیش ۴- پاکلی نب ۵- کیت تشخیص بیومولکول ۶- کیت تشخیص بارداری و کیت تشخیص سریع اشاره کرد برخی از این دارو ها در درمان بیماری های سختی همچون سرطان و ایدز کاربرد دارد . علاوه بر آن محصولات نانویی ساخت ایران در حوزه سلامت در سال های اخیر توسعه زیادی پیدا کرده از جمله : تولید ماسک های تنفسی فیلتر دار ، خانواده محصولات سیلوسپت ، عینک های آفتابی ، شوینده های دارای نانو امولسیون های گیاهی و چندین محصول دیگر می باشد . در سند گسترش کاربرد فناوری نانو در افق ۱۴۰۴ ؛ افزایش اقدار علمی کشور ، توسعه صنعت و بازار نانو و نقش آفرینی این فناوری در زندگی مردم هدف گیری شده است و مطابق با این چشم انداز دست یابی کشور به جایگاه مناسب در علم و فناوری نانو در بین کشور های جهان و کسب سطح مناسبی از بازار علم و فناوری نانو در بین کشور های جهان کسب سهم مناسبی از بازار جهانی فناوری نانو با عنوان چشم انداز برای ۱۰ ساله دوم پیشرفت نانو در کشور تعیین شده است که تولید این محصولات کلیدی نشان میدهد که فناوری نانو پزشکی در کشور در حال رسیدن به جایگاه اصلی و واقعی خود است .

با ظهور نانو تکنولوژی بشر توانست با دخالت در سطوح عمیق تر طبیعت موادی را خلق کند که به طرز باور نکردنی کوچک می باشند ؛ در واقع نانو تکنولوژی فناوری کاربرد ذرات در ابعاد یک میلیاردیم متر میباشد و امکان طراحی و ساخت مواد جدیدی را میدهد که دارای خواص و کاربرد های جدید و متفاوتی میباشد یکی از علومی که از به کار بردن این فناوری بی بهره نبوده و از آن استفاده میکند علم پزشکی میباشد ، که در ساخت ابزار پزشکی ، تشخیص و درمان بیماری ها ، ساخت دارو و حتی پیشگیری از ابتلا به بیماری ها مورد استفاده میشود از جمله کاربرد های فناوری نانو در علم پزشکی به طور خلاصه عبارت است از :

- ۱- دارورسانی
 - ۲- مواد کاشتنی در بدن
 - ۳- وسایل تشخیص پزشکی
 - ۴- درمان سرطان ها
- در این راستا گسترش علم نانو پزشکی باعث شده است که در دنیا انتظارات میلیون ها بیمار را به مقدار زیادی برآورده و امید آنها به بهبود روند درمان افزایش یابد ؛ در ایران نیز هیئت وزیران در جلسه ۲۳ مهر ماه ۱۳۹۶ سند گسترش کاربرد فناوری نانو در افق ۱۴۰۴ تصویب کرد که طبق این سند وزارت بهداشت موظف است اقداماتی در راستای استفاده از

اتاق بودن را هم می فهمیدم. همان لحظه نگاهم به بیرون از اتاق عمل افتاد. من پشت در اتاق رو می دیدم. برادرم با یک تسبیح به دست، نشسته بود کنار درب اتاق عمل و ذکر می گفت خوب به یاد دارم که چه ذکر می گفت. اما از آن عجیب تر این که ذهن او را می توانستم بخوانم.

داستان رویانا

کتاب «داستان رویانا»، روایت تاریخ شفاهی اقدامات دکتر سعید کاظمی آشتیانی در پژوهشگاه رویان از تاسیس تا تثبیت و پیشرفت است که توسط دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی روانه بازار نشر شده است.

کتاب «داستان رویانا»، خاطرات ناب و منتشر نشده از روند شکل گیری پژوهشگاهی را روایت می کند که موفق به درمان ناباروری و سلول درمانی و شبیه سازی شد.

در بخشی از مقدمه این کتاب می خوانیم: «پس از جنگ تحمیلی، عده ای جوان از جنگ برگشته دور هم جمع شدند و تصمیم گرفتند مجموعه ای را راه اندازی کنند که برای اولین بار مشکل «نازایی» را در کشور حل می کرد. انگیزه آن ها برای حرکت، امید به توشه آخرتی بود که از ثمره تلاششان فراهم می آمد. سال ها بعد از آن همه تصمیمات و اقدامات و رنج ها، نتیجه کارشان نماد پیشرفت ایران شد و به باز کردن گره زندگی خانواده های گرفتار انجامید.»

این کتاب حاصل مصاحبه های بهنام باقری و تحقیق و تدوین محمدعلی زمانیان است که توسط انتشارات «راه یار» وابسته به دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی منتشر می شود.

سه دقیقه در قیامت

گردآوری: امیرعلی نادان، امیرحسین ایانی

نویسنده: گروه فرهنگی شهید هادی

ناشر: انتشارات شهید هادی

سه دقیقه در قیامت کاری از گروه فرهنگی شهید ابراهیم هادی روایتی است از خاطرات یکی از مدافعان حرم که زیر عمل جراحی برای لحظه هایی از دنیای خاکی می رود و تجربه های نزدیک به مرگ دارد. در این زمان کوتاه چیزهای می بیند که درک آنها برای مردم عادی سخت است.

در این کتاب که بسیار مورد استقبال خوانندگان قرار گرفته و نقد ها و تفسیرهایی هم بر آن شده است، حقایقی درباره مرگ،برزخ، حال انسان دربرزخ و بسیاری مطالب دیگر درباره حیات پس از مرگ خواهید خواند.

اگر دوست دارید حقایقی حیرت انگیز از دنیای پس از مرگ بدانید، خواندن این کتاب را به شما پیشنهاد می کنیم.

برشی از کتاب:

بعد دوباره نگاهی به اطراف انداختم دکتر جراح ، ماسک روی صورتش را درآورد و به اعضای تیم جراحی گفت: مریض از دست رفت. دیگه فایده نداره... بعد گفت: خسته نباشید. شما تلاش خودتون رو کردید، اما بیمار نتونست تحمل کنه. یکی دیگر از پزشکان گفت: دستگاه شوک رو بیارین...

نگاهی به دستگاه مانیتور اتاق عمل کردم. همه از حرکت ایستاده بودند! عجیب بود که دکتر جراح من پشت به من قرار داشت اما می تونستم صورتشو ببینم! حتی می فهمیدم که در فکرش چه میگذرد! من افکار افرادی که داخل

TRADITIONAL

MODERN

دوراهی سنت و مدرنیته

قسمت دوم

نویسنده: امیرعلی ایمان

نسبت سنت و دین

همان‌طور که اشاره شد، در تعاریف سنت، یکی از وجوه متعارف، اشاره به جوهرهای است که رابطه میان انسان و خدا را توضیح می‌دهد. برداشت از سنت که قرین با مفهوم دین باشد با مدرنیته در تعارض است. چراکه به اعتقاد اتفاق فلاسفه، مدرنیته محوریت این رابطه را در زندگی بشری قطع نمود. در نگاه سنت‌گرایان دین‌مدار، سنت در پیوندی نزدیک با وحی قرار دارد. سیدحسین نصر در مفهوم سنت می‌گوید: «سنت مشتمل بر درک حقیقی است که هم منشأ الهی دارد و هم در سراسر یک دور اصلی تاریخ بشر از طریق انتقال پیام به واسطه وحی تداوم یافته است. همین‌طور مشتمل بر حقیقتی باطنی است که به اشکال و صور مختلف درآمده است و البته منحصر به فرد است، چرا که طریقه رسیدن به حقیقت واحد است.

نسبت سنت و محافظه‌کاری

سنت در یکی از تعاریف رایج در بین مردم، انتقال به گذشته را تداعی می‌کند. مفهومی که از قضا در غرب نیز بیشتر بر این وجه مفهوم سنت مانور داده می‌شود. در این وجه سنت، به حقیقتی منحصر اشاره می‌شود که در گذشته

فرهنگ خود از واژگانی است با تعریفی سهل و ممتنع. هرچند تعاریف گسترده‌ای برای فرهنگ ارائه شده است اما نهایتاً همگی به مجموعه‌ای از هنجارها اشاره دارد. گیدنز در تعریف فرهنگ، آن را ارزش‌هایی می‌داند که یک گروه دنبال می‌کنند، هنجارهایی که آن را پذیرفته و از آن پیروی می‌کنند. ارزش‌ها از نظر گیدنز آرمان‌های انتزاعی هستند و هنجارها، قواعد و اصول معینی هستند که توسط جامعه پذیرفته شده‌اند و باید و نیایدهای زندگی اجتماعی را مشخص می‌کنند. با توجه به این تعریف، سنت را می‌توان از مؤلفه‌های اساسی فرهنگ تلقی کرد. سنت از عناصر اصلی شکل‌دهی به فرهنگ است و حتی به نحوی آن را می‌توان منبع اصلی زایش ارزش‌ها، هنجارها و باورها و تفکرات مشترک بین اعضای یک جامعه به حساب آورد. با این نگاه به نسبت فرهنگ و سنت، اساساً تعارضی بین مدرنیته و سنت نیست، چراکه سنت چونان بستر رودخانه‌ای است که هر جریانی می‌تواند در ظرف آن جاری شود. به عنوان مثال شاید در عصری فرهنگ هلنی در بستر سنت به عنوان وجه غالب جامعه اروپایی، حکم فرما شود؛ یا در دوره‌ای دیگر ظهور و گسترش عقاید مدرسی و فرهنگ کلیسا به سنت رایج در اروپا تبدیل شود و پس از آن مدرنیته خود را تبدیل به سنت حاکم بر فرهنگ غرب نماید.

بسیاری از اصول فلاسفه مدرن و روش‌های حکمرانی سیاسی از فلسفه یونان به عاریت گرفته شده است. این در حالی است که رجوع ملل و تمدن‌های سابقه‌دار به اصل و گذشته شکوهمند خود را الزاماً مساوی با واپس‌گرایی وانمود می‌کند.

اینکه آیا رجوع به گذشته بدون محافظه‌کاری ممکن است و می‌توان نگاه به سنت را با تحول خواهی ممزوج کرد، مبحثی مفصل است که اجمالاً می‌توان گفت انقلاب اسلامی به عنوان یک نمونه بی‌نظیر دقیقاً با تفکرات امام خمینی (ره) کوشیده است مسیری پیش پای سنت‌گرایی بگشاید که ضمن پرهیز از محافظه کاری اساساً رفتاری اصلاح‌گرانه و انقلابی که در تعارض با محافظه‌کاری است را به نمایش بگذارد.

وجود داشته است و تلاش می‌شود مجدداً احیا شود یا جامعه به شرایط پیشینی عودت داده شود. در چنین فضای مفهومی از تناسب میان مفهوم «محافظه‌کاری و سنت» سخن به میان می‌آید. بنا بر تعبیر گیدنز سنت یکی از اساسی‌ترین مفاهیم محافظه‌کاری است. به گونه‌ای که محافظه‌کاران عموماً بر سنت و ضرورت حفظ آن تأکید می‌کنند. از نظر محافظه‌کاران، حکمت‌های موجود در گذشته تلاشی سراسر حکمت‌اند و انسان نمی‌تواند و نباید خود را از بند این سنت‌ها رها نماید. در چنین بستری بهترین تدبیر برای سیاست جامعه رجعت به سنت‌ها و تلاش برای تبعیت نهادهای اجتماعی از آنهاست. اگر مدرنیته را به دو بخش ظاهری و باطنی تقسیم کنیم می‌توان گفت ظاهر مدرنیته با این برداشت از سنت قاعداً سنت‌گریز است. چراکه اعتقاد به لزوم بازنگری در اندیشه‌های پیشینی بشری دارد و حتی دکارت که به عنوان نخستین فیلسوف برجسته شارح مدرنیسم مطرح است اصل اساسی نگرش خود را بر دور ریختن همه انگاره‌های بشری تا پیش از عصر مدرن و لزوم بازتعریف یک یک آنها بنا نمود. اما جالب آنجاست که باطن مدرنیته خود در مرحله‌ای شامل احیای بوده است.

@fotros_mag

@fotrosmag

ما را در شبکه‌های اجتماعی دنبال کنید
فقط کافیست بارکد زیر را اسکن کنید

